

Ehdotus Kainuun tulvariskialueiksi

1 Tausta

Maa- ja metsätalousministeriö on 20.12.2011 Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ehdotuksesta nimennyt vesistöjen vedenkorkeuden noususta aiheutuvat tulvariskialueet Kainuussa. Ehdotus ja nimeäminen perustuivat tulvariskien alustavaan arviointiin, josta laadittiin vesistöaluekohtaiset raportit. Raportit ovat edelleen saatavilla sähköisesti osoitteessa (www.ymparisto.fi/vaikutavesiin).

Tässä muistiossa esitetään tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) 20 §:n mukainen tarkistus tulvariskien alustavaan arviointiin ja ehdotukseen Kainuun merkittäviksi ja muiksi tulvariskialueiksi.

Ehdotuksen perusteella maa- ja metsätalousministeriö nimeää merkittävät tulvariskialueet ja asettaa niille tulvaryhmät 22.12.2018 mennessä. Merkittävillä tulvariskialueilla laaditaan tai päivitetään tulvavaara- ja tulvariskikartat sekä koko vesistö- tai rannikkoalueen kattavat suunnitelmat tulvariskien hallitsemiseksi.

Lain viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (ns. SOVA-laki 200/2005) mukainen Tulvariskien hallintasuunnitelman ja ympäristöselostuksen valmistelu: osallistuminen, tiedottaminen ja kuuleminen -asiakirja on nähtävillä osoitteessa www.ymparisto.fi/vaikutavesiin.

2 Tarkistus tulvariskien alustavaan arviointiin

2.1 Uusi tietopohja riskien arvioinnissa

Kainuussa ei ole laadittu vuosien 2013-2017 aikana uusia tulvakarttoja. Tulvariskien kartoittaminen on jatkuvaa työtä ja tietoja tulvariskikohteista täydennetään ja päivitetään jatkossakin.

Kuhmon keskustaajama tunnistettiin vuonna 2011 muuksi tulvariskialueeksi. Lammasjärven tulvakarttaa päivitetään, kun tarkempi korkeusmalliaineisto on saatavilla. Kuhmon keskustaajama tunnistetaan edelleen muuksi tulvariskialueeksi.

Kainuun alueella ei ole muita tulvariskialueita, joissa aiheutuu vähäistä suurempia tulvauhkia tai -vahinkoja. Tulvariskikohteiden kartoittamista jatketaan, jotta saadaan koko vesistöalueen tulvariskien kokonaiskuva.

2.2 Vuoden 2011 jälkeen tapahtuneet tulvat

Kainuussa ei ole vuoden 2011 jälkeen tapahtunut sellaisia merkittävän tulvariskin kriteerejä vastaavia vahinkoa aiheuttaneita tulvatilanteita, joiden vuoksi uusia alueita olisi esitettävä merkittäviksi tulvariskialueiksi. Vuoden 2012 poikkeuksellisen suuren sademäärän takia vedenkorkeus Oulujärvellä nousi säännöstelyn ylärajan yläpuolelle, joka aiheutti syöpymiä rannoilla sekä mm. laiturien rikkoutumisia. Vuonna 2013 tehtiin Oulujärven ja Sotkamon reitin säännöstelyjen kehittämishanke poikkeuksellisia tulvatilanteita varten.

9.4.2018

Hankkeessa tarkasteltiin niin nykyisten lupien puitteissa mahdollisia säännöstelykäytännön muutoksia kuin lupien tarkistamistarpeita. Tavoitteena oli, että vesistön tulvatilannetta hallittaisiin aiempaa paremmin kokonaisuutena, jolloin tulvavahinkojen kokonaismäärää voitaisiin vähentää. Toimenpiteiksi ehdotettiin seuraavaa:

- Asetetaan Oulujärven vedenkorkeudelle yläsuositus tasolle NN+123,00 m
- Lupamuutos Nuasjärven juoksutussääntöön Kiimasjärven tulvatilanteessa
- Lupamuutos, jolla poikkeuksellisessa syksyn tulvatilanteessa voidaan ottaa käyttöön lisää varastotilavuutta Sotkamon reitiltä

2.3 Maankäytössä tapahtuneet tai odotettavissa olevat oleelliset muutokset

Kainuussa ei ole vuoden 2011 jälkeen tapahtunut tai ole odotettavissa sellaisia muutoksia maankäytössä, joiden johdosta uusia alueita olisi nimettävä merkittäviksi tulvariski-alueiksi.

2.4 Ilmastonmuutoksen vaikutusarvioinnin oleelliset muutokset

Ennustettua ilmastonmuutosta Suomessa on tarkasteltu ilmasto-opas.fi verkkosivuilla. Kainuussa ei ole odotettavissa sellaisia muutoksia, joiden johdosta uusia alueita olisi nimettävä merkittäviksi tulvariskialueiksi tai muiksi tulvariskialueiksi.

2.5 Vesienhoidon yhteensovittaminen

Kainuussa ei vesienhoidon suunnitteluun liittyvässä vesimuodostumien tilaluokittelussa ole tapahtunut oleellisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat vesienhoidon ja tulvariskien hallinnan yhteensovittamiseen edelliseen suunnittelukierrokseen verrattuna. Oulujoen-linjojen vesienhoitoalueen keskeiset kysymykset ja työohjelma on parhaillaan kuultavana ja löytyvät osoitteesta www.ymparisto.fi/vaikutavesiin
> [Vesienhoito](#).

2.6 Tulvariskien hallinnan tavoitteet ja toimenpiteet

Vuoden 2011 jälkeen asetetuissa tavoitteissa ei ole muutoksia eikä Oulujoen vesistöalueella ole toteutettu toimenpiteitä jolla voisi olla vaikutusta tulvariskiin. Oulujärven ja Sotkamon reitin säännöstelyjen kehittämishankkeessa vuonna 2013 selvitettiin keinoja, joilla vesistön tulvatilannetta ja tulvavahinkojen kokonaismäärää hallitaan aiempaa paremmin.

3 Merkittävät tulvariskialueet

Merkittävän tulvariskialueen nimeämisessä otetaan huomioon tulvan todennäköisyys ja siitä aiheutuvat vahingolliset seuraukset sekä alueelliset ja paikalliset olosuhteet. Seurausten merkittävyyttä arvioidaan yleiseltä kannalta.

Arvioinnissa tarkastellaan seuraavia tulvan vahingollisia seurauksia:

- vahingollinen seuraus ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle;
- välttämättömyyspalvelun kuten vesihuollon, energihuollon, tietoliikenteen, tieliikenteen tai muun vastaavan toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen;
- yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja turvaavan taloudellisen toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen;
- pitkäkestoinen tai laaja-alainen vahingollinen seuraus ympäristölle; tai
- korjaamaton vahingollinen seuraus kulttuuriperinnölle.

9.4.2018

Maa- ja metsätalousministeriön nimittämä valtakunnallinen tulvariskien hallinnan koordinaatiryhmä on linjannut merkittävän tulvariskialueen kriteerit muistiossaan 22.12.2010. Näitä ovat mm:

- enemmän kuin 500-1000 vakituista asukasta harvinaisen tulvan peittämällä asuinalueella,
- useita terveydenhuoltorakennuksia tai huoltolaitosrakennuksia, joissa on useita pysyviä vuodepaikkoja sekä lasten päiväkotia harvinaisen tulvan peittämällä alueella,
- alueen kannalta merkittävää asukasmäärää palveleva vedenotto harvinaisen tulvan peittämällä alueella,
- jätevedenpuhdistamon toiminnan häiriintyminen terveyttä uhkaavalla tavalla,
- merkittävä voimalaitos tai useita sähköasemia harvinaisen tulvan peittämällä alueella,
- useita maanteitä, katuja, rautatieosuuksia tai vesiliikennereittejä katkeaa harvinaisella tulvalla

3.1 Ehdotus merkittäviksi tulvariskialueiksi

Kainuun ELY-keskus ei ehdota nimettäväksi näillä perusteilla toimialueensa vesistöalueilta merkittäviä tulvariskialueita.

3.2 Muiden tulvariskialueiden tunnistaminen

Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Kuhmon keskustaajama tunnistetaan edelleen muuksi tulvariskialueeksi. Muita alueita ei tunnisteta muiksi tulvariskialueiksi.

Vesistöalue	Kunta	Alueen nimi	Perusteet
Oulujoen vesistöalue	Kuhmo	Kuhmon keskustaajama	- Asutus - Teollisuuslaitos - Pohjavedenottoa

4 Asiaa koskevat säädökset

- Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010), erityisesti 7, 8, 17 ja 20 §
- Valtioneuvoston asetus tulvariskien hallinnasta (659/2010), erityisesti 1, 7 ja 8 §
- Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005), erityisesti 8 §
- Säädökset ovat ladattavissa osoitteesta www.finlex.fi.
- Euroopan Parlamentin ja Neuvoston direktiivi 2007/60/EY tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta